

TOMASZ OLENDEREK

Toponimy leśne na wojskowych mapach topograficznych z okresu PRL*

Forest toponyms on the military topographic maps from the PRL period

ABSTRACT

Tomasz Olenderek 2012. Toponimy leśne na wojskowych mapach topograficznych z okresu PRL. Sylwan 156 (12): 923-929.

The article describes the problems of the names related to forestry, which are presented on topographic maps. The list of forest toponyms prepared basing on 1:50000 military maps from the PRL period is presented. The names on the list are compared with ones from the National Register of the Geographical Names.

KEY WORDS

forest toponym, topographic map, National Register of the Geographical Names

ADDRESSES

Tomasz Olenderek – e-mail: tomasz.olenderek@wl.sggw.pl

Katedra Urządzania Lasu, Geomatyki i Ekonomiki Leśnictwa; SGGW w Warszawie;
ul. Nowoursynowska 159; 02-767 Warszawa

Wstęp

Problematyka toponimów, czyli nazw miejscowych (geograficznych), od dawna przyciąga uwagę przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych, przede wszystkim językoznawców (odnośnie ich formy), etnografów (odnośnie ich znaczenia), geografów (odnośnie lokalizacji opisywanych przez nie obiektów) oraz kartografów (odnośnie ich przedstawiania na mapach). Stąd charakterystyczne jest duże rozproszenie i różnorodność publikacji poświęconych tej tematyce. Jedną z najbardziej istotnych pozycji ostatnich lat jest obszerna rozprawa Czernego [2011], w której przedstawiono, między innymi, różne klasyfikacje toponimów. Niestety, jak stwierdza autor, grupie nazw lasów „poświęcono niewiele prac”.

Na pierwszym miejscu należy wymienić tutaj publikacje Hedemanna [1936, 1939] poświęcone badaniom nazw uroczysk w Puszczy Białowieskiej. Z późniejszych lat zasługują na uwagę prace Zaręby poświęcone nazwom uroczysk w Puszczy Kozienskiej [1970] oraz nazwom największych kompleksów leśnych w Polsce [1977, 1979]. Podobny charakter ma bardziej aktualny artykuł Malec [2002]. Wśród współczesnych opracowań należy także wymienić monografię pod redakcją Jaworskiego i Maciantowicza [2009]. Zawiera ona kilka rozdziałów poświęconych nazewnictwu leśnemu regionu zielonogórskiego, opracowywanemu między innymi na podstawie archiwalnych, niemieckich map topograficznych.

Problematyka toponimów leśnych poruszana jest także w publikacjach na temat nazewnictwa o charakterze bardziej ogólnym. Przykładem może być opracowanie Gołaskiego [2005], zawierające propozycję bardzo szczegółowego podziału nazw dla potrzeb baz danych. Wskazano

* W artykule wykorzystano wyniki badań projektu sfinansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki pt. „Toponimy leśne na polskich mapach topograficznych”.

tam także, jak odmiennie postrzegane jest pojęcie „uroczyska” w środowisku geodezyjnym. Nazwy leśne wymieniane są również w opracowywanych przez różnych autorów zbiorach toponimów dla poszczególnych powiatów lub gmin. Charakterystycznym przykładem jest tutaj słownik toponimów powiatu strzyżowskiego [Myszka 2006]. Kolejnym rodzajem publikacji są przewodniki do zbierania nazw w terenie [Zborowski 1923]. Ponadto na łamach „Polskiego Przeglądu Kartograficznego” ukazują się sprawozdania z posiedzeń Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych. Zajmuje się ona między innymi standaryzacją toponimów, choć obszarom leśnym poświęca jak na razie niewiele uwagi.

Znaczenie toponimów leśnych jest stosunkowo szerokie i może być związane z trzema podstawowymi grupami zagadnień. Po pierwsze, toponimy przyczyniają się do symbolicznego łączenia kompleksów leśnych lub ich części (często położonych na styku różnych jednostek administracyjnych) w jedną całość, ułatwiając postrzeganie ich i opisywanie jako jednolitych jednostek funkcjonalnych. Ułatwiają także orientację w terenie, szczególnie osobom nieobeznanym z podziałem powierzchniowym. Wreszcie, toponimy pozwalają na określenie dawnych cech lasu o charakterze przyrodniczym (ukształtowanie terenu, roślinność, zwierzęta), gospodarczym (sposoby użytkowania) lub społecznym (stosunki własnościowe, ważne wydarzenia z przeszłości).

Z analizy literatury oraz materiałów kartograficznych wynika nierównomierny charakter zmienności nazw leśnych w czasie. Niektóre z nich są bardzo trwałe, utrzymują się na przestrzeni kilkuset lat, podczas gdy inne zanikają stosunkowo szybko, w wyniku migracji lub następstwa pokoleń ich użytkowników. Zasadne wydaje się zatem podjęcie tematu ochrony istniejących lub odtwarzania dawnych nazw leśnych.

Przedmiotem badań autora jest wykorzystanie map topograficznych jako źródła wiedzy o lesie, tym razem ze szczególnym skupieniem się na problemach nazewnictwa. Celem artykułu jest przedstawienie wyników prac nad wykazem toponimów leśnych (czyli zarówno nazw obszarów leśnych, jak i obiektów związanych z gospodarką leśną), sporządzonym dla całego kraju na podstawie wojskowych map topograficznych w skali 1:50000, wydawanych w okresie PRL. Dodatkowo podjęta zostanie próba odpowiedzi na pytanie o to, czy – i ewentualnie w jakim stopniu – sporządzony wykaz może stanowić materiał uzupełniający dla tworzonego od kilku lat Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych.

Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych

Najbardziej obszerny zbiór toponimów obiektów znajdujących się na terenie Polski zawiera Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych (PRNG). Podstawowym źródłem jego utworzenia były mapy topograficzne w skali 1:10000 z lat 70. XX wieku. Zasób ten jest stale uzupełniany oraz aktualizowany (także na podstawie innych materiałów) przez Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Obecnie liczy on już ponad 200 tysięcy nazw, z czego większość to nazwy miejscowości i ich części. Od niedawna zasady prowadzenia rejestru reguluje Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji [2012].

Zawarte w PRNG toponimy oraz lokalizację obiektów, do których się odnoszą, można przeglądać na stronie internetowej www.geoportal.gov.pl (zakładka „Mapy”). Poszczególne nazwy wyświetlane są różnymi kolorami (zależnie od klasy) na tle mapy topograficznej w wybranej skali. Pełne tabele atrybutów nazw udostępniane są odpłatnie, można je nabywać w różnych formatach dla obszarów odpowiadających arkuszom mapy 1:50000. Opisane są tam między innymi położenie obiektów i ich rodzaj. W przypadku obiektów powierzchniowych podawane są współrzędne środka obiektu, zaś w przypadku obiektów liniowych podaje się współrzędne jego początku, końca oraz punktów pośrednich.

Toponimy w PRNG podzielone są na klasy oraz rodzaje. Wyróżnionych zostało 7 klas obejmujących: miejscowości, obiekty ukształtowania terenu, obiekty wodne (cztery klasy) oraz inne obiekty fizjograficzne. W każdej klasie wyróżniono od kilku do kilkudziesięciu rodzajów. Poszczególne rodzaje toponimów leśnych można znaleźć przede wszystkim w klasie „inny obiekt fizjograficzny” (las, lasy, część lasu, uroczysko, uroczysko-dawna miejscowość, ale także polana, droga, skrzyżowanie dróg i inne) oraz w klasie „miejscowość” (leśniczówka, gajówka) [Rozporządzenie 2012].

Trudno jest ocenić powyższy podział, nie znając dokładnie przyjętych kryteriów. Mimo wątpliwości o charakterze metodycznym, ogólnie należy przyjąć pojawienie się PRNG z dużym entuzjazmem. Przede wszystkim zwraca uwagę jego praktycznie nieograniczona „pojemność przestrzenna”. Można w nim umieścić większą liczbę nazw leżących w bezpośrednim sąsiedztwie, co na tradycyjnej mapie nie byłoby możliwe. Można także oznaczać położenie nazw już nieużywanych lub nazw obiektów już nieistniejących. Można będzie wreszcie upowszechniać wyniki licznych badań toponimów o charakterze lokalnym, także tych dotyczących obszarów leśnych.

Obecnie wartość PRNG mierzona liczbą toponimów wyraźnie przewyższa wartość map topograficznych [Olenderek 2011a]. Daleko mu jednak jeszcze do szczegółowości niektórych monografii regionalnych. Jest on ponadto dość niejednorodny przestrzennie. Należy mieć nadzieję, że aktualizacja PRNG będzie nadal kontynuowana, i że nie zabraknie na to odpowiednich środków finansowych.

Material i metody

Do sporządzenia wykazu toponimów wykorzystano mapy topograficzne w skali 1:50000, wydane przez Sztab Generalny Wojska Polskiego, dostępne w bibliotece kartograficznej Zakładu Geomatyki i Gospodarki Przestrzennej SGGW. Obszar kraju przedstawiony został na 1082 arkuszach. Każdy arkusz ma wymiary 10' na 15', co odpowiada w przybliżeniu powierzchni 300 km². Ponad dwie trzecie badanych arkuszy (739) wydano w latach 1958-1964 (tzw. wydanie pierwsze). Obejmują one wschodnią i centralną część Polski, a numeracja większości z nich rozpoczyna się od symboli M-34 lub N-34. Opracowano je w większości na podstawie mapy 1:25000, sporządzonej częściowo w oparciu o zdjęcie topograficzne w tej samej skali z lat 1953-1959. Pozostałe zbadane arkusze wydane zostały w latach 1967-1974 (tzw. wydanie pierwsze PRL). Obejmują one zachodnią część kraju, a numeracja większości z nich rozpoczyna się od symboli M-33 lub N-33. Opracowano je na ogół również na podstawie mapy 1:25000, ale sporządzonej w oparciu o nowsze zdjęcie topograficzne w skali 1:10000 z lat 1957-1973 [Sobczyński 2000]. Wymienione wyżej mapy różnią się nieco stosowanymi wzorami znaków. Dla obszaru przedstawionego na 32 arkuszach dysponowano wydaniami obu map. O wyborze map zadecydowały: 1) dostęp do arkuszy pokrywających obszar całego kraju, 2) możliwie największa skala spośród map spełniających warunek pierwszy oraz 3) rodzaj map i ich stan aktualności, umożliwiające porównanie wyników z zasobem PRNG.

Analizowane mapy charakteryzują się stosunkowo niewielką, w porównaniu z innymi mapami topograficznymi (nie mówiąc już o zasobie PRNG), liczbą oznaczonych toponimów obszarów leśnych [Olenderek 2011a]. Wynika to z jednej strony z mniejszej ich skali, z drugiej zaś – z ich przeznaczenia. W odróżnieniu od cywilnych wydań map, na mapach wojskowych dodatkowo przedstawiane są w formie opisów ilościowe charakterystyki części drzewostanów oraz linii oddziałowych [Olenderek 2011b], przez co mniej miejsca pozostaje już na toponimy. Inną cechą badanych map jest ich niejednorodność. Dotyczy to przede wszystkim map z lat

1958-1964, wykonanych w oparciu o materiał źródłowy opracowany różnymi metodami i charakteryzujący się zróżnicowaną jakością [Sobczyński 2000].

Zasady doboru nazewnictwa obszarów leśnych na mapach topograficznych nie zostały precyzyjnie opisane. Umieszczenie nazwy zależy jest od jej znajomości przez kartografa, od miejsca na mapie, a nawet od treści samej nazwy. Większość toponimów leśnych (w odróżnieniu od nazw miejscowości lub rzek) nie ma rangi nazw zestandaryzowanych, a tym bardziej nazw urzędowych. Dotarcie do nich zależy więc od efektywności prac prowadzonych w terenie. Aby nazwa kompleksu leśnego pojawiła się na mapie, musi być on odpowiednio duży i nie zawierać wewnątrz zbyt wielu innych ważnych obiektów. Niektóre kategorie toponimów leśnych (np. nazwy leśniczówek) mogą być na mapie pomijane, gdy w pobliżu znajduje się miejscowość o tej samej nazwie.

Sporządzenie wykazu toponimów leśnych poprzedziło ustalenie kryteriów umieszczenia w nim nazw. Kolejnym zadaniem był wybór cech toponimów oraz zasad określania ich na podstawie mapy. W wykazie umieszczono wszystkie odnalezione na mapach toponimy obszarów leśnych. Na mapach oznaczane są one pismem pochyłym na tle znaków powierzchniowych barwy zielonej, oznaczających las lub zagajnik. Do grupy toponimów obszarów leśnych nie włączono nazw, które w PRNG zaliczono do innej klasy niż „inny obiekt fizjograficzny”. Pominięto także nazwy dawnych osiedli – często uzupełnionych na mapach opisem „zn.” (zniszczone) oraz nazw polan i obszarów tylko częściowo zalesionych. Włączono natomiast do wykazu nazwy porośniętych lasem obszarów podmokłych. W niektórych przypadkach zaliczenie toponimu do danej grupy budziło wątpliwości. Często korzystano wówczas z dodatkowych źródeł, jakim były zwykle mapy topograficzne umieszczone na stronie internetowej geoportalu.

Dla każdego toponimu określono następujące cechy: numer arkusza mapy topograficznej, kategorię toponimu, porównanie z wykazem PRNG, współrzędne geograficzne, obiekt nadrzędny (w przypadku kategorii „część lasu”), nazwę poboczną (o ile została podana), inne numery arkuszy, na których oznaczono nazwę danego kompleksu oraz uwagi.

Analizie poddawano kolejne arkusze map według numeracji. Dla badanych arkuszy przygotowano oddzielny wykaz, w którym oprócz numeru, stanu aktualności, roku opracowania i druku, podano liczbę odnalezionych na nim toponimów leśnych.

Toponimy obszarów leśnych pogrupowane zostały w 3 kategorie: duży las, las oraz część lasu. Przyjęty podział jest zatem znacznie bardziej ogólny niż stosowany w PRNG, jednak wynika on z cech wykorzystanego materiału badawczego. Do kategorii „duży las” zaliczono nazwy o opisie rozspacjowanym, zaś do kategorii „las” nazwy o opisie zwykłym. Rozróżnienie to zawodziło niekiedy w przypadkach nazw o różnej długości – mogło się zdarzyć tak, że na podobnej wielkości obszarze krótsza nazwa zostałaby rozspacjowana, zaś dłuższa nie. Dodatkowo do kategorii „duży las” zaliczono wszystkie kompleksy leśne opisane na co najmniej dwóch arkuszach.

Do kategorii „część lasu” zaliczono toponimy tych obszarów, które ewidentnie należały do nazwanych obszarów leśnych wyższego rzędu, zaliczonych do kategorii „duży las”. W przypadkach, gdy tę samą nazwę miała większa liczba oddzielnych kompleksów leśnych, traktowano je jako odrębne toponimy, oznaczając dodatkowo ich względne położenie za pomocą symboli oznaczających strony świata (np. Las Dobra N).

Pozostałe wykazane toponimy ujęto w 6 kategorii: park, park narodowy, rezerwat, droga (zaliczono tu również linie oddziałowe), drzewo oraz kategorię „inne obiekty” (głównie o charakterze kulturowym). Grupy te również zostały mocno zagregowane ze względu na bardzo małą liczbę reprezentujących je (na badanych mapach) toponimów.

W wykazie nie uwzględniono opisów nadleśnictw, leśniczówek oraz gajówek. Jedną z przyczyn był administracyjny charakter tych nazw, a co za tym idzie względnie duża ich zmienność w czasie. Nie brano także pod uwagę obiektów, które znajdowały się poza obszarami leśnymi.

Porównanie z wykazem PRNG polegało na oznaczeniu toponimów, których nie znaleziono w Rejestrze (korzystano z danych dostępnych na geoportalu), jak również toponimów o wyraźnej innej lokalizacji lub o innej nazwie. W tym ostatnim przypadku nazwę użytą w PRNG umieszczano w kolumnie „Uwagi”.

Położenie obiektów opisywanych przez toponimy określano poprzez podanie wartości geograficznych współrzędnych geodezyjnych (B i L) w stopniach z dokładnością do jednej sekundy. Wartości te podawano, korzystając z geoportalu. Określano je dla środkowych punktów nazw na mapie, a nie środków obiektów powierzchniowych, jak to jest czynione w PRNG. Ogólnie należy przyjąć, że podane współrzędne dość poprawnie wskazują obiekty powierzchniowe, lecz nie dają wyobrażenia na temat ich kształtu, wielkości czy granic. Błędy występować mogą głównie wtedy, gdy nazwa niewielkiego obszaru znajdującego się w granicach większego kompleksu leśnego umieszczona została na mapie poza jego obrębem. W przypadku obiektów punktowych lub liniowych dla uzyskania większej dokładności stosowano powiększenie.

Wyniki

Ogólnie, łącznie z 32 arkuszami podwójnymi, przebadanych zostało 1114 arkuszy map. Występowanie toponimów leśnych stwierdzono na 549 arkuszach (prawie 50%). Spośród nich, na 230 arkuszach znaleziono tylko po jednym lub po dwa toponimy. Po 20 lub więcej toponimów znaleziono na 6 arkuszach obejmujących lasy położone w pobliżu Babiej Góry, Przełęczą Dukielskiej, w Gorcach, w okolicach Zamościa, Włodawy i Białej Podlaskiej.

Łącznie w wykazie ujęto 1953 toponimy leśne. Zdecydowaną większość (1892, co daje 97%) stanowią toponimy obszarów leśnych, spośród których do kategorii „duży las” zaliczono 330 toponimów, zaś do kategorii „las” 1480 toponimów. W kategorii „część lasu” znalazły się 82 toponimy, które należały łącznie do 15 obiektów nadrzędnych. Prawie połowę obszarów tej kategorii wyróżniono na terenie Puszczy Noteckiej (38), znacznie już mniej w Puszczy Augustowskiej (9) oraz w Borach Tucholskich (6).

Wśród 1892 toponimów obszarów leśnych niemal połowę (936) stanowią zestawienia dwuwyrzawowe z pierwszym członem „Las” (np. Las Kabacki). Znacznie mniej (98) jest zestawień, w których „Las” jest drugim członem (np. Mieleński Las). Ponadto na mapach odnaleziono 18 puszczy (brak Puszczy Knyszyńskiej, ale są Niczonowska i Sfurska), 4 nazwy z członem „Bory” (brak Borów Dolnośląskich, ale są Karwickie i Pożrzadelskie) oraz 30 nazw z członem „Lasy”. W pozostałych 6 kategoriach znalazło się łącznie zaledwie 61 toponimów (około 3%): 3 parków, 6 parków narodowych (brak istniejących już Ojcowskiego PN i Tatrzańskiego PN), 15 rezerwatów, 20 dróg (w tym gościńców, duktów i linii), 6 drzew (Dąb Chrobry, Piastowski Dąb, Król Dębów, Dąb Piast, Dąb Jagiełły i Dąb Powstaniec) oraz 11 innych obiektów, głównie o charakterze kulturowym (np. Pustelnia św. Jana).

Zgodnie z przyjętą metodyką, jako oddzielne traktowano te same toponimy, ale przypisane różnym obiektom. Takich przypadków było w sumie 44. Były to głównie obiekty należące do kategorii „las” oraz jedna droga. Na więcej niż jednym arkuszu opisano 56 obszarów leśnych. Decydowała o tym nie tylko wielkość kompleksów, ale także usytuowanie. Na największej liczbie arkuszy opisano Puszcę Notecką (10) oraz Bory Tucholskie, Puszcę Białowieską i Kampinoską (po 6). Nazw pobocznych znaleziono na badanych mapach zaledwie sześć.

Analiza porównawcza sporządzonego wykazu toponimów leśnych wykazała, że 36% z nich (701 nazw) nie występuje w dostępnej w Internecie bazie PRNG. Nie wymieniono w niej 132 obiektów zakwalifikowanych jako „duży las” (40%), 509 „lasów” (34%) i 16 „części lasu” (20%). Spośród pozostałych 6 kategorii obiektów nie odnaleziono 44 z nich (72%). Częściowo wynikało to wprawdzie z faktu, że nie wszystkie wyróżnione w wykazie kategorie są rejestrowane w PRNG, ale i wśród pozostałych liczba brakujących nazw przekraczała 50%.

Biorąc za 100% liczbę arkuszy, na których występowały toponimy, liczba arkuszy z jakimikolwiek brakami przekroczyła połowę (294). Powyżej 10 brakujących toponimów znaleziono na 5 arkuszach obejmujących lasy położone w okolicach Olesna, Białegostoku, Białej Podlaskiej, Brzegu oraz Dukli. Stwierdzono również, że 505 obiektów ma inną nazwę na mapie i w PRNG. Spośród nich w 389 przypadkach (77%) w PRNG usunięto jeden człon nazwy (np. Las Grabice zmieniono na Grabice), w 121 przypadkach (24%) zmieniono nazwę w niewielkim stopniu (np. z Las Żabiński na Las Żabieński), a w 60 przypadkach (12%) w danym miejscu znajduje się zupełnie inna nazwa (np. był Las Bierutów, a jest Las Koło Pomnika). W bazie PRNG występują wszystkie opisane na mapach puszcze oraz bory. Natomiast spośród 30 nazw z członem „Lasy” brakuje 11. Są to Lasy: Brudzewskie, Kliczkowskie, Kolanowskie, Bronieckie, Kruszyńskie, Tuszewskie, Nizańskie, Rudnickie, Brzezińskie, Woszczyckie oraz Julińskie.

Podsumowanie

Mapy wojskowe w skali 1:50000, wydawane w latach 1958-1974, są cennym źródłem wiedzy o toponimach obszarów leśnych. Około siedmiuset z nich nie występuje jak na razie w bazie danych PRNG. Duża część tych toponimów może mieć już tylko znaczenie historyczne, ale potwierdzić to mogą dopiero bardziej szczegółowe analizy porównawcze uzupełnione badaniami w terenie. Dalszych pięćset obiektów cechuje się zmienioną nazwą, w większości przypadków zmiana ta polega na usunięciu członu „Las”.

W bazie PRNG nie przewiduje się oznaczania niektórych kategorii toponimów opisujących obiekty występujące w przestrzeni leśnej – przede wszystkim nazw własnych form ochrony przyrody. Z drugiej strony, opisywane są gajówki – obiekty współcześnie w lasach nieistniejące.

Dokonywanie bardziej szczegółowych zestawień porównawczych, szczególnie w aspekcie przestrzennym, utrudniają problemy związane z identyfikacją i klasyfikacją toponimów leśnych występujących na badanych mapach oraz niejednorodność samych map. Analizowane mapy niezbyt nadają się do badań nazw bardzo dużych (np. puszczy) oraz bardzo małych obiektów powierzchniowych (np. części lasów), a także obiektów liniowych i punktowych. W tym celu lepiej jest sięgnąć do map topograficznych w skali 1:25000.

Aby spopularyzować i usystematyzować badania nad nazwami leśnymi, warto podjąć dyskusję nad bardziej szczegółowym podziałem toponimów leśnych na poszczególne kategorie (rodzaje). Pomogłoby tu także znalezienie lepszej nazwy dla tej grupy toponimów. Być może, na wzór hydronimów (nazw obiektów wodnych), oronimów (nazw form rzeźby terenu) lub urbanonimów (nazw miejskich), miałyby szansę dobrze przyjąć się nazwa „sylwanimy”?

Literatura

- Czerny A. 2011. Teoria nazw geograficznych. Prace Geograficzne Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN 226.
- Gołaski J. 2005. Układ naturalnych odniesień przestrzennych. W: Makowski A. [red.]. System informacji topograficznej kraju. Politechnika Warszawska. 75-95.
- Hedemann O. 1936. Uroczyska. *Echa Leśne* 13 (21): 4-5, (23): 3-4, (24): 3-5.
- Hedemann O. 1939. Dzieje Puszczy Białowieskiej w Polsce przedrozbiorowej. Instytut Badawczy Lasów Państwowych. Rozprawy i sprawozdania. Seria A (41). Reprint.

- Jaworski T., Maciantowicz M. [red.]. 2009. Lasy zielonogórskie na przestrzeni wieków. Zielonogórskie Studia Łużyckie 6. Uniwersytet Zielonogórski.
- Malec M. 2002. Nazwy własne kompleksów leśnych w Polsce. W: Cieślíkowa A., Czopek-Kopciuch B. [red.]. Toponimia i oronimia. Wyd. DWN, Kraków. 169-176.
- Myszka A. 2006. Toponimia powiatu strzyżowskiego. Uniwersytet Rzeszowski.
- Olenderek T. 2011a. Toponimy na wykorzystywanych w turystyce mapach obszarów leśnych. Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej 13 (3): 283-287.
- Olenderek T. 2011b. Przedstawienie lasów na polskich mapach topograficznych. Sylwan 155 (3): 202-211.
- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 14 lutego 2012 r. w sprawie państwowego rejestru nazw geograficznych. 2012. Dz.U. z dnia 26 marca 2012 r., poz. 309.
- Sobczyński E. 2000. Historia Służby Geograficznej i Topograficznej Wojska Polskiego. Wyd. Bellona, Warszawa.
- Zaręba R. 1970. Uroczyska leśne Puszczy Kozienickiej. Biuletyn Kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego 7 (3-4).
- Zaręba R. 1977. Nazwy uroczysk, puszczy, borów i lasów w Polsce. Czasopismo Geograficzne 48 (1): 25-31.
- Zaręba R. 1979. Propozycje ustalenia nazw dużych kompleksów leśnych. Sylwan 133 (1): 17-22.
- Zborowski J. 1923. Wskazówki do zbierania nazw geograficznych. Gebethner i Wolff, Warszawa.

SUMMARY

Forest toponyms on the military topographic maps from the PRL period

The article describes the problems of the names related to forestry, which are presented on topographic maps issued in the years 1958-1974. On the 1114 map sheets nearly two thousand names of forest areas and objects related to forestry were found. Each name was assigned to one of nine categories and the geographical location of the area described by its name was identified. The dominant category is the names of the forests because of the maps scale.

Prepared list of forest toponyms was compared with the National Register of Geographical Names, which has been developed since several years. The Register contains much more forest toponyms, however, about seven hundred names that were not listed therein were found on analyzed maps.

Much of the described names can have historical significance, but the research on its exploration and classification should be continued. Also a proposal to introduce new name 'sylvanymy' for group of forest toponyms deserves the attention.